

Ma főpróba Újszegeden

Átadták a felújított szabadtéri színpadot

Újszeged egyik újdonsága nyitja meg ma, kedden kapuit. Régi vágya teljesült az újszegedieknek azzal, hogy végre környezetéhez méltóvá alakították a szabadtéri színpadot. Az újjáépítés tulajdonképpen három ütemű volt, de a leglátványosabb része az ideiglenes munka. Tavaly a technikai jellegű változásokkal kezdődött az átalakítás, idén a teljes átépítéssel folytatódott. Hátra van még az öltözők és a főbejárat kialakítása.

Tegnap délután volt a műszaki átadás és a technikai próba, és ma délutántól már próbálnak a külföldi táncegyüttesek a nagváltott, harmincháromszor tizenhét méteres színpadon. Nagyon változott a nézőtér is, megszűnik a zsúfoltság. A régi 1800 helyből

csak 1300 maradt, de az legalább kényelmes.

Az újjáalakított szabadtéri színpad és nézőtér építészeti és jobban beleillik a romantikusan szép környezetbe. Az uralkodó szín a nyers fém és a szürke betoné, az épületeknek később vörös nikkellel burkolatuk lesz. Nincs már salak, amibe belestüppedtek a túsarkú cipellők, minden betonból van. A szabadtéri viszonyokhoz alkalmazkodik a berendezés is: az ülőhelyeket gyorsan le lehet szerelni, könnyen szétszerelhető, raktározható a színpad és a világítótorony burkolata is. Hozzáértők szerint az ország legszebb, legjobban felszerelt és nagyobb feladatok megoldására is alkalmas parkszínpadát veszik a kultúra birtokába holnap a táncegyüttesek.

Fiatalosság és hírnév

A novoszibirszki balettről, a magyarországi vendégszereplésről

Júliusban a Szegedi Szabadtéri Játékokon mutatkozik be a novoszibirszki balettegység. Az együttesnek otthon adó színházat azokban az években építették, amikor a hitlerista hadak Sztálingrádnál a Volgához törtek előre. A távoli Szibériában ezalatt ügyeskező mesterek teremtették meg a színházat. Két nézőtérén 3 ezer néző fér el, a színpad területe 1000 négyzetméter, kupolája még napjainkban is figyelemre méltó: átmérője 60 méter, vastagsága pedig mindössze... 0,1 méter.

1945. májusában, a győzelem napján, amikor az egész Szovjetunió ünnepeit, a műzsika új, szibériai fellegvárában felcsendült Glinka Iván Szuszanyin című operájának diadalmas zárókórusa.

A novoszibirszki opera és balettegység óriási szerepet vállal a hatalmas országrész kulturális fejlesztésében. Nyáron rendszeresen fellépnek azokban a városokban, ahol egyelőre még nincs operaház: Irkutskban és Krasnojarszkban, a Kuznyec-medencében, Tyumeny olajbányászati előtt. Kedves ajándékokat árúznak az omszki vasasoktól, az Amúr-parti Komszomolszkból, Angarszkból a távol-

keleti kikötőből, Nahodkából, a csendes-óceáni flotta matrózaitól. Utazó együttes lévén, könnyen szállítható díszletekkel dolgoznak. Negyedszázad alatt több mint 9 és fél millió ember előtt szerepeltek, jóformán Szibéria teljes felnőtt lakossága látta előadásukat.

A novoszibirszki operatársulat műsorán tartja a világ operairódmánának legszebb alkotásait. Ok mutatták be a Szovjetunióban először Erkel Ferenc Bánk bán című operáját. Ebben az évadban nagy sikerrel vitték színre V. Rubin új dalművét, Szevasztopol címmel. Az új hősi opera a Fekete-tengeri város védőinek állít emléket, akik 1941-42-ben tántoríthatatlanul védték Szevasztopolt. Az új opera hőseinek — matrózoknak és katonáknak — sorsa táru fel az új alkotásban meggyőző erővel.

A novoszibirszki operaház balettegysége, amely most Magyarországon vendégszerepel 25 év alatt négyszer járt ott külföldön, vezető magántáncosai pedig a világ 25 országának színpadain léptek fel Angliától Ausztráliáig. A szovjet balettművészet legkiválóbb mesterét, Vahtang Csabukiáni, Jurij Grigorovics, Rosztyiszlav Za-

harov, Oleg Vinogradov állították színpadra Novoszibirszkban a világ balettiródmánának gyöngyszemét. A szibériai művészek vendégszereplésének visszhangjából most csak két francia lapvéleményt szeretnénk idézni. A Le Monde kritikusa azt emelte ki, hogy „a novoszibirszki balett művészei rendkívüli muzikalitással, magas táncműveléssel, a szilárd népre oly jellemző izléskultúrával vonják magukra a figyelmet. Az Aurore című újság így ír: „A távoli Szibériából érkezett együttes ifiúságával, kecsességével, felkészültségével és kifinomult művészetével került közel hozzánk...”

— Azt hiszem érthető, hogy izgalommal készülünk a találkozára a magyar közönséggel, — mondta Alekszandr Csugukov, a Novoszibirszki Operaház igazgatója. Egyik legjobb, s számunkra is legkedvesebb balettnket — a Csipkerózsika mutatjuk be Szegeden, s szeretnénk jól vizsgálni a nagy igénvű magyar közönség előtt. Magyarországon bemutatkozik együttesünk vezető balerinája, Ligyija Krupenyina népművész. A Moszkvai Nagyszínház baletttintézetében tanult és 1947-ben debütált Novoszibirszkban. A kitűnő táncosnót a szovjet balett legtehetségesebb képviselői között tartják számon. Az ifjabb művésznemzedéket képviseli Flora Kajdani. Együttesünkben igen sok a fiatal táncos. Két éve végzett például a novoszibirszki baletttintézetben Ljuba Gersunova. A férfitáncosok között az együttes erősségei mellett mint Jurij Grevcov (Ligyija Krupenyina férje), Jevgenij Poljakov, Jurij Jasugin — kitűnően megállják helyüket Ljuba volt évfolyamtársai — Alekszandr Balabanov, Anatolij Berdissev, Nyikolaj Zserebecsikov és így tovább.

Nyikolaj Mejszak

Az első eset

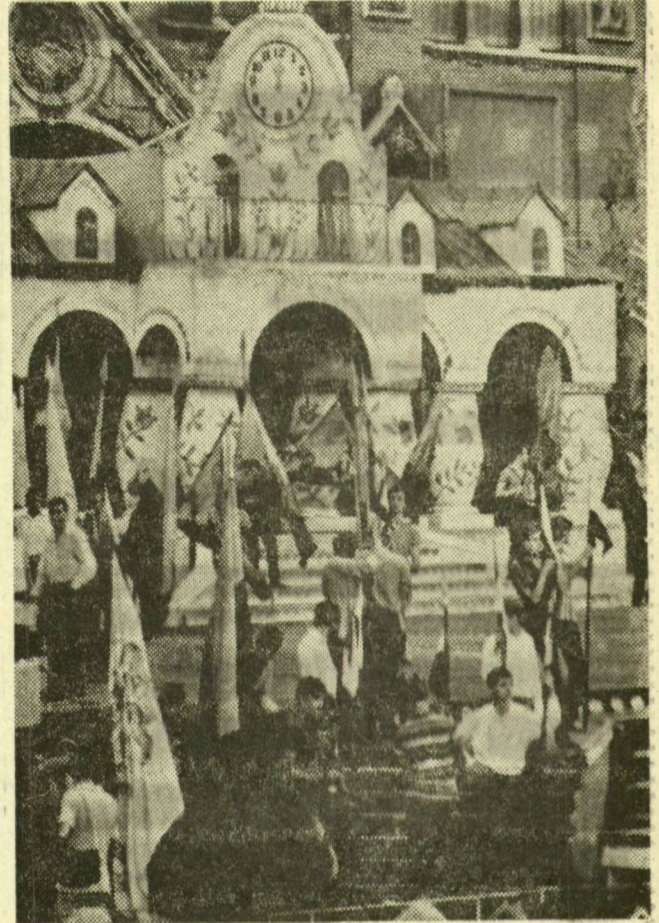
Többször megirtuk már, hogy az árvízveszély elleni védekezés a szabadtéri felkészülést művészi-technikai értelemben egyáltalán nem hátráltatta. Minden munka terv szerint, rendben, a meghatározott ütemben haladt. Ennek köszönhető, hogy az ünnepi játékok tizenkettő estezendejéig alakt most fordult

elő először, hogy a díszletek a színpadi próbák előtt teljesen elkészültek. Mire a Hány rendezője színpadra parancsolta az együttest, már ott álltak a színpadon a díszletek; parányi igazítanivaló sem akadt rajtuk. Ugyanez a helyzet a Trójai nők díszletével is: napok óta készen várták a művészeket.

Teljesen kész a Néphadsereg Művészegyüttesének díszlete is, pedig a bemutatóra több mint egy hónap múlva, augusztus 16-án kerül sor. Természetesen készen állnak a Csipkerózsika díszletei is. Egyedül a Parasztszűlet és a Bajazzok díszletein kell még a műszakiaknak dolgozni.

A szabadtéri gépezete már régebben megindult: amíg a műszaki gárda a műhelyekben a díszlettervek valóra-váltásán dolgozott, a művészek Budapesten próbálták Vasárnap este megváltozott a helyzet. A szabadtéri nagyüzeme, amely eddig többfelé és több helyen dolgozott, a színpadra került. Vasárnap valóságos nagyüzem mozgott a színpadon. Szinetár Miklós rendező vezetésével megkezdődtek a Hány első színpadi próbái. A dóm előtt már készen álltak Fülöp Zoltán meszeszerűen, naiv, derűs díszletei; mintha egy parasztfestő tervezte volna őket. Egyelőre még csak a statisztéria próbált, de ma megérkeznek a daljáték szőlistái is: Melis György, Moldován Stefánia, Dayka Margit, Kőműves Sándor, Szalma Ferenc és a többiek.

A Hány első színpadi próbáján részt vett Vámos László is, a Trójai nők rendezője. Euripidész—Sartre tragédiájának szabadtéri próbái tegnap, hétfőn este kezdődtek a dóm előtti színpadon. Benkő Gyula és Latinovits Zoltán kivételével már az egész együttes ott dolgo-

zott a téren: Sulyok Mária, Ruttkaí Eva, Nagy Attila, Thirring Viola, Gordon Zsuzsa, Tábori Nóra és a kórus. Képünk a Hány vasárnap esti próbáján készült.

Hány János és Rózsa Sándor

Nem irodalomtörténeti ambíció következtében került egymás mellé a két népi hős, az obsitos és a betyár neve, noha a két alak összehasonlításából biztosan nem haszontalan eredményekhez lehetne eljutni. A összefüggés azonban ez esetben sokkal egyszerűbb. Arról van szó, hogy Szinetár Miklós, aki esténként a Dóm téren a Hány szabadtéri előadását rendezi, délelőttjeit és délutánjait több éves szakasától eltérően nem a strandon tölti — pillanatnyilag nincs is tiszai strand Szegeden — hanem a televízió számára Mórész Zsigmond Rózsa Sándorának filmváltozatát forgatja.

Szokásos évad eleji beszélgetésünkben tehát nemcsak a Hányról, hanem a Rózsa Sándorról is érdeklődnünk kell. Először persze Kodály hősről kérdezzük, Lesz-e valami rendezési újdonság az előadásban?

— Az elmúlt esztendő tapasztalatai alapján, azt hiszem, szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy a szabadtéri Hány sikeres előadás volt. Tízezrek ismerkedtek meg itt a szegedi dóm előtt Kodály remekével, és mint a látogatottságból kitűnt, meg is szerették a daljátékot. Teljesen értelmetlen lenne ezt a sikerült előadást felforgatni, pusztán csak azért, hogy öncélúan valami újat hozzunk létre.

— A jó elképzelést a megvalósításban tökéletesíteni: ez viszont állandó törekvésünk. Egy példával jellemez-ném, miről van szó. Az ideli előadás harmadik felvonásában úgy oldjuk meg a dísz-

letet és a színpadi jeleneteket, hogy a Burgot a néptolja ki a színpadról a háttérbe. Ez az eddig még soha nem szerepelt megoldás a mű alapeszméjét az eddiginél plasztikusabban fejezi ki: azt a népi vágyat, amelyről egyébként az egész mű szól, hogy a Burg-világát eltávolítsák a történelem színpadáról. Ez a Hány költészetének szerves része.

— Két fontos szereplőváltozáshoz nagy reményeket fűzök. Kőműves Sándor Ferenc császára — a kitűnő művész először lép ebben a szerepben a szabadtéri közönsége elé — bizonyára sok új színnel gyarapítja majd a produkciót, Latabár Kálmán helyett egy fiatal, na-

gyon tehetséges színész, Benedek Miklós, a Nemzeti Színház tagja játssza Ebelastin báró szerepét.

— Es a Rózsa Sándor? — Tizenkét részes film lesz, egyenként körülbelül 50 perces részekből áll majd. Ez lesz a leghosszabb magyar film, amit eddig készítették. A forgatás kedden kezdődik Algyőn és szerdán, csütörtökön folytatódik. A film hősei fiatalok. A két főszerepet fiatal főiskolások játssza. Rózsa Sándor Oszter Sándor, szereleme pedig Muszta Anna. A közönség körülbelül egy év múlva láthatja majd a kész filmet a tévé képernyőjén folytatásokban.

Ö. L.

Trójai nők

Siflis József felvétele

Jelenet a tegnap esti próbáról. Baloldalt Sulyok Mária, Hekabé szerepének alakítója, jobboldalt Vámos László rendező (szemüvegben) és munkatársai

Jelenet a novoszibirszki Csipkerózsikából. Az egyik tündér (Ruszova) és a kandúr (Volkov)